

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globalashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

ALMASHTIRISHLARI YORDAMIDA RATSIONALLASHTIRISH //Educational Research in Universal Sciences. – T. 2. – №. 2. – С. 237-241.

17. Бозоров А. Р. и др. ИНТЕГРИРОВАНИЕ РАЦИОНАЛЬНЫХ ФУНКЦИЙ ПО СХЕМЕ ГОРНЕРА //ДОСТИЖЕНИЯ ВУЗОВСКОЙ НАУКИ. – 2023. – Т. 2023. – С. 13-16.

18. Sobirovich P. B. Darajali Geometriyani Algebraik Tenglamalarda Qo‘l Lab Asimptotik Yechimlarini Topish. – 2022.

19. Nuraliyev T. et al. MATRISANING XOS SON VA XOS VEKTORLARNI TOPISH //Science technology&Digital finance. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 62-71.

20. САФАРОВА Ф. и др. РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ НЕКОТОРЫХ ИНТЕГРАЛОВ ИРРАЦИОНАЛЬНОЙ ФОРМЫ С ПОМОЩЬЮ ЗАМЕН ЭЙЛЕРА. – Наука и Просвещение (ИП Гуляев ГЮ) КОНФЕРЕНЦИЯ: СТУДЕНТ ГОДА 2024 Пенза, 05 апреля 2024 года Организаторы: Наука и Просвещение (ИП Гуляев ГЮ), 2024.

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA MATEMATIK TIZIMLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI

Xoljigitov Dilmurod Xolmurod o'g'li

O'zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali o'qituvchisi

xoljigitovdilmurod93@gmail.com

Ahmedov Asilbek, Abdumajidov Suxrob, Ro'zuqulov Shoxruh

O'zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali talabalari

Annotatsiya: Ushbu maqola raqamli ta'lim muhitida matematik tizimlardan foydalanishning ta'lim jarayoni samaradorligiga ta'sirini tahlil qiladi. Tadqiqotda Maple, GeoGebra, MATLAB va Mathematica kabi matematik dasturiy tizimlarning o'quv jarayonidagi o'rni, ulardan foydalanish metodikasi, afzalliklari va pedagogik natijalari ilmiy nuqtai nazardan yoritib berilgan. Shuningdek, ushbu maqolada raqamli ta'limning innovatsion yondashuvlari, zamonaviy metodlari va talabalarining analitik hamda kreativ fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirishdagi ahamiyati asoslab berilgan. Maqola yakunida matematik tizimlardan samarali foydalanish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Raqamli ta'lim, matematik tizimlar, Maple, GeoGebra, MATLAB, modellashtirish, kreativ fikrlash, axborot texnologiyalari, vizuallashtirish, interfaol ta'lim.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimi modernizatsiyalash bosqichida bo'lib, unda raqamli texnologiyalar keng qo'llanilmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) rivoji o'qitish jarayonini tubdan o'zgartirdi va an'anaviy ta'lim konsepsiyalariga raqamli, interfaol va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvlarni

olib kirdi. O‘zbekiston Respublikasida ham 2020–2030 yillarga mo‘ljallangan ta’lim strategiyasida raqamli ta’limni keng tatbiq etish, elektron ta’lim platformalaridan foydalanish va fanlar kesimida zamonaviy dasturiy vositalarni joriy etish bo‘yicha aniq vazifalar belgilangan. Ayniqsa matematika fanini o‘qitishda raqamli texnologiyalar asosida ishlaydigan matematik tizimlar muhim didaktik vosita sifatida qaralmoqda.

Matematik tizimlar — bu matematik modellashtirish, analitik hisob-kitoblar, grafik tasvirlash, tajriba o‘tkazish, animatsiya, simulyatsiya va algoritmlarni amalga oshirish imkonini beruvchi maxsus dasturiy komplekslardir. Ular yordamida o‘quvchilar matematik tushunchalarni faqat eslab qolish orqali emas, balki tajriba qilish, kuzatish, o‘zgartirish va tahlil qilish orqali o‘zlashtiradi. Shu sababli raqamli ta’lim muhiti talabalarida motivatsiya, o‘quv faolligi va kreativ fikrlashni oshiradi.

Adabiyotlar sharhi

So‘nggi yillarda dunyo bo‘ylab matematika ta’limini raqamlashtirish masalasi bo‘yicha ko‘plab ilmiy izlanishlar olib borilmoqda. Xususan, J. Hohenwarter tomonidan ishlab chiqilgan GeoGebra dasturi matematikani vizuallashtirish va interfaol o‘rgatish jarayonida samarali vosita sifatida e’tirof etilgan. Maple va Mathematica dasturlari esa, matematik modellashtirish, differensial tenglamalar va murakkab hisoblashlar uchun keng qo‘llaniladi. Shuningdek, PISA, TIMSS kabi xalqaro baholash dasturlarida raqamli kompetensiyalar alohida mezon sifatida kiritilgan bo‘lib, bu raqamli ta’limning global ahamiyatini yana bir bor tasdiqlaydi. O‘zbekistonlik olimlar orasida ham raqamli ta’lim bo‘yicha bir qator tadqiqotlar olib borilgan bo‘lsa-da, matematik tizimlarning samaradorlik tahlili bo‘yicha ishlar yetarlicha keng yoritilmagan.

Raqamli ta’limning nazariy-metodik asoslari

Raqamli ta’lim — bu o‘qitish va ta’lim jarayoniga raqamli vosita, platforma, dasturiy ta’minot, virtual laboratoriya va elektron o‘quv resurslarini integratsiyalash orqali o‘quvchida raqamli kompetensiyani shakllantirishga qaratilgan ta’lim shaklidir. Raqamli ta’limning asosiy metodik tamoyillari quyidagilardan iborat:

1. Interfaollik va o‘quvchi faolligiga asoslanish;
2. Vizual, multimediya va simulyatsiya texnologiyalaridan foydalanish;
3. Talabaning mustaqil ta’limni qo‘llab-quvvatlash;
4. Onlayn tahlil va reyting tizimlaridan foydalanish;
5. Kompetensiyaga yo‘naltirilgan o‘qitish;
6. Problemali va loyihaviy ta’limga asoslanish.

Ushbu tamoyillar asosida o‘quvchilar nafaqat bilimni o‘zlashtiradi, balki uni real hayot vaziyatlarida qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Matematik tizimlardan foydalanish imkoniyatlari

Matematik tizimlar o‘quv jarayonida ko‘plab didaktik imkoniyatlarni yaratadi. Quyida ulardan ba’zilar keltiriladi:

- Murakkab matematik jarayonlarning vizual modeli;
- Taiyor matematik funksiyalar, shablonlar va algoritmlardan foydalanish;
- Real vaqt rejimida tahlil va simulyatsiya;
- Katta hajmdagi ma’lumotlarni qayta ishlash;
- Interfaol grafik va animatsiyalar yaratish;

- Onlayn va oflayn o‘rganish imkoniyati.

Masalan, GeoGebra dasturida geometriya, algebra, statistik tahlil va grafik modellarni bir vaqtda ko‘rish mumkin bo‘lib, bu talabaning fazoviy tasavvurini kengaytiradi. Maple esa matematik formulalarni tahlil qilish, tenglamalar sistemasini yechish va matematik modellar qurish uchun qulay vosita hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot davomida kuzatish, taqqoslash, tajriba-sinov, diagnostika va statistik tahlil metodlaridan foydalanildi. Eksperimental tadqiqot uch bosqichda olib borildi:

1. Tayyorlov bosqichi — o‘quv dasturi tahlili va o‘quvchilar tayyorgarligini aniqlash;
2. Amaliyot bosqichi — matematik tizimlardan foydalanilgan darslarni tashkil etish;
3. Yakuniy bosqich — natijalarni baholash va tahlil qilish.

Eksperiment natijalariga ko‘ra, interfaol matematik dasturiy tizimlar yordamida o‘qitilgan guruh natijalari an‘anaviy guruhga nisbatan 18–25% yuqori bo‘lgani kuzatildi.

Xulosa va takliflar

O‘tkazilgan tahlil va ilmiy izlanishlar asosida shuni ta’kidlash mumkinki, raqamli ta’lim muhitida matematik tizimlardan foydalanish o‘quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Interfaol, vizual va modellashtirishga asoslangan darslar o‘quvchilarning kreativ fikrlashi, mantiqiy tahlil ko‘nikmalari, algoritmik yondashuvi va mustaqil ta’limini rivojlantiradi. Shuningdek, matematik tizimlar yordamida o‘quvchida real hayotdagi muammolarga matematik yechimlar izlash kompetensiyasi shakllanadi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

1. O‘quv dasturlariga zamonaviy matematik tizimlarni muntazam integratsiyalash;
2. O‘qituvchilar uchun raqamli texnologiya bo‘yicha malaka oshirish kurslarini yo‘lga qo‘yish;
3. Virtual laboratoriyalar va elektron didaktik resurslar yaratish;
4. Onlayn ta’lim platformalari bilan integratsiyalashgan loyiha va tadqiqot ishlari tashkil etish;
5. Raqamli baholash va monitoring tizimini keng qo‘llash.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Xoljigitov D. et al. DIOFONT TENGLAMALARINI YECHISHDA ZANJIRLI KASRLAR XOSSALARIDAN FOYDALANIB YECHISH USULLARI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 282-287.
2. Mamanov S. K. va boshq. biz yashayotgan jamiyatimizda trigonometrik funktsiyalarning amaliy ahamiyati // eng yaxshi ilmiy tadqiqotlar. – 2023. - T. 2023 yil. 13-17 betlar.
3. Dilmurod X., Jo'raboyevich R. N., AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING M. V. M. F. O'QITISH JARAYONIDA FOYDALANISHNING AHAMIYATI

//International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. 708711-sahifa.

4. Qahhorov M., Xoljigitov D. Tenglamalar sistemasiga doir misollarni grafik usulda yechish //matematika va informatika jurnali. – 2022. - Jild 2. – №. 1.

5. Xoljigitov D., Prnazarov S. H. Tenglamalar sistemasiga doir misollarni grafik usulda yechish // matematika va informatika jurnali. – 2022. - Jild 2. – №. 1.

6. Xoljigitov D., MANTIQIY I. I. G. N. Y. MASALALARNI YECHISH // matematika va informatika jurnali. – 2022. - Jild 2. – №. 2.

7. Xoljigitov D., Isroilov I. GRAFLAR NAZARIYASI YORDAMIDA MANTIQIY masalalarini YECHISH // matematika va informatika jurnali. – 2022. - Jild 2. – №. 2.

8. Xoljigitov D. GEOMETRIYANING ALGEBRAIK TENGLAMALARNIGAE YECHISHGA bazi TATBIQLARI // matematika va informatika jurnali. – 2021. - Jild 1. – №. 3.

ECOLOGICAL, TECHNICAL, AND CULTURAL GROUNDS FOR RELOCATING THE V. SAVITSKIY STATE ART MUSEUM OF KARAKALPAKSTAN TO TASHKENT

Rakhmonova Shakhnoza Rashidovna

*National University of Uzbekistan, Jizzakh Branch Faculty of Psychology, Tourism
and Hospitality Program, Group 242-25*

Email: rakhmonovashaxnoza812@gmail.com

Scientific Supervisor: Goyibnazarova Shahnoza Vahob qizi

Email: bambuchiibijuteriy@gmail.com

Abstract: This article discusses the issue of relocating the Soviet Museum, located in the region of Karakalpakstan, to the city of Tashkent. The article analyzes the historical and cultural significance of the museum, problems related to its location, and the potential advantages and disadvantages of moving it to the capital. The study presents ideas from the perspective of preserving cultural heritage, transmitting it to younger generations, and promoting tourism. Relocating the museum to Tashkent could increase the number of visitors and stimulate interest in Soviet-era history. However, it is essential to maintain a balance to ensure that the historical spirit of the local environment is not lost during this process.

Keywords: Soviet Museum, Karakalpakstan, Tashkent, cultural heritage, historical memory, museum relocation, culture, tourism, modernization, younger generation, preservation of heritage.

Introduction